

DKK-001-011408 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

May / June – 2015

ECO-ICT-II : Rural Industrialization - II

Faculty Code : 001

Subject Code : 011408

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ગ્રામોદ્યોગો એટલે શું ? તેનું સ્વરૂપ અને મહત્વ સમજાવો. 20
અથવા
- 1 કૃષિ અને ગ્રામ વિકાસમાં ગ્રામોદ્યોગોની ભૂમિકા સમજાવો.
- 2 ગ્રામોદ્યોગોની વિકાસ તેના પ્રશ્નો અને સરકારની ગ્રામોદ્યોગીકરણની નીતિ સમજાવો. 20
અથવા
- 2 છેલ્લી પંચવર્ષિય યોજનામાં ગ્રામ-ઉદ્યોગોનો વિકાસ આલેખો તેમજ તેની વર્તમાન સ્થિતિ કેવી છે તે સમજાવો ? 20
- 3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે દસના જવાબ લખો. 20
- (1) ગ્રામોદ્યોગીકરણનું ધ્યેય શું છે ?
 - (2) ગ્રામોદ્યોગીકરણ પ્રક્રિયાના બે લક્ષણો આપો.
 - (3) ગ્રામોદ્યોગોને પ્રોત્સાહીત કરવા સરકારે લીધેલા બે પગલાંઓ જણાવો.
 - (4) ગ્રામોદ્યોગોને વેચાણના ક્ષેત્રે મદદરૂપ બનવા સરકારે શું પગલાં લીધા ?
 - (5) સંકલિત ગ્રામો વિકાસ યોજના IRDP નો ઉદ્દેશ શું છે ?
 - (6) સંકલિત ગ્રામ વિકાસ યોજનાને કેવી સફળતામળી ?
 - (7) ગ્રામોદ્યોગો અને ગાંધીજીના વિચારો ટુકમાં સમજાવો.
 - (8) વૈશ્વીકરણની ગ્રામોદ્યોગ પર કેવી અસર થઈ ?
 - (9) છેલ્લા બે દાયકામાં ગ્રામોદ્યોગોનાં વિકાસની દિશામાં પરિવર્તન આપેલ છે ?
 - (10) ખેત આધારીત ઉદ્યોગો શા માટે જરૂરી છે ?
 - (11) ગ્રામ યુવકોને સ્વરોજગારી પ્રાપ્ત કરવા કઈ યોજના સરકારે અમલમાં મૂકી છે?
 - (12) નાબાર્ડની સ્થાપના પાછળનો ઉદ્દેશ શું છે ?
 - (13) નાબાર્ડની અધીકૃત શેરમૂડી અને ભરપાઈ થયેલ મૂડી કેટલી છે ?
 - (14) નાબાર્ડના બે મુખ્ય કાર્યો કયાં છે ?
 - (15) એગ્રો પ્રોસેસીંગ ઉદ્યોગો એટલે શું ?

4 M.C.Q.

- (1) ગ્રામક્ષેત્રે ભારતની વસ્તીનાં કેટલા ટકા લોકો વસે છે ?
(A) 70 % (B) 80 %
(C) 60 % (D) 65 %
- (2) ગ્રામ વસ્તીની મુખ્ય સમસ્યા કઈ છે ?
(A) ગરીબી (B) બેરોજગારી
(C) અર્ધ રોજગારી (D) બધી જ
- (3) બેંક ટુ ધી વીલેઝ વિચાર ધારાકોની છે.
(A) મહાત્મા ગાંધી (B) શાસ્ત્રીજી
(C) ઈન્દીરા ગાંધી (D) એક પણ નહીં.
- (4) સાચો વિકાસ એટલે ગાંધીજીનાં મતે ?
(A) ગ્રામક્ષેત્રનો વિકાસ (B) શહેરી વિકાસ
(C) ઝડપી વિકાસ (D) એક પણ નહીં
- (5) ગ્રામોદ્યોગો કાચોમાલ ક્યાંથી પ્રાપ્ત કરે છે ?
(A) ગ્રામ ઉત્પાદન (B) શહેરી ઉત્પાદન
(C) બન્ને (D) એક પણ નહીં
- (6) ગ્રામોદ્યોગોનાં વિકાસની પ્રક્રિયામાં ક્યાં પરિબળો જરૂરી ગણાય ?
(A) આછું મૂડી રોકાણ (B) સાદીશ્રમ પ્રચુર ઉત્પાદન પદ્ધતિ
(C) સ્થાનિક લોકોને રોજગારી (D) બધા જ
- (7) ગ્રામોદ્યોગોનાં વિકાસ પાછળ કઈ બાબત મહત્વની છે ?
(A) તાત્કાલીક ઘણા લોકોને રોજગારી
(B) સાધનનો ગતિશીલતા
(C) રાષ્ટ્રીય આવકની સમતોલ વહેંચણી
(D) બધી જ
- (8) નાબાર્ડની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
(A) 1970 (B) 1975
(C) 1980 (D) 1982
- (9) સામુદાયીક વિકાસ યોજનાની શરૂઆત ક્યારે થઈ ?
(A) 1947 (B) 1948
(C) 1950 (D) 1951
- (10) અગત્યની એગ્રોઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં કોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે ?
(A) ફાળોનાં રસનું પેકેજીંગ (B) ખાદ્યનું પેકેજીંગ
(C) ટમેટાનાં સોસનું પેકેજીંગ (D) આ બધી જ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ

ENGLISH VERSION

- 1** What is meant by Rural Industries ? Explain the Nature and Importance of Rural Industries. **20**

OR

- 1** Explain role of Rural Industries in the Rural Development and Agriculture. **20**

- 2** Explain the development of rural industries their problems and governments policies for Rural Industrialization. **20**

OR

- 2** Give the development of Rural Industries in last 5 year plan and explain its current scenario. **20**

- 3** Answer any ten questions from the following : **20**

- (1) What is the goal of rural industrialization ?
- (2) Give two characteristics of process of rural industrialization.
- (3) Mention any two steps taken by government to encourage rural industries.
- (4) For helping the Rural Industries in field of Marketing which steps government took ?
- (5) What is the goal of Integrated Rural Development Programme (IRDP) ?
- (6) Is (IRDP) programme successful ?
- (7) Explain the rural industries and Gandhian thoughts in Brief.
- (8) What was the effect of globalization on Rural Industries ?
- (9) During last two decades is there any change in direction of rural industries ?
- (10) Why agro Based Industries are useful ?
- (11) Which scheme was launched for providing self employment to rural youth ?
- (12) What was the objective behind the estd. of NABARD ?
- (13) What is the authorized share capital and paid up capital of NABARD ?
- (14) Which are the two main functions of NABARD ?
- (15) Explain Agro-processing Industries.

4 M.C.Q.

- (1) How many percentage of Indian Population are living in villages ?
(A) 70% (B) 80%
(C) 60% (D) 65%
- (2) What is the main problem of rural population ?
(A) Poverty (B) Unemployment
(C) Under employment (D) All
- (3) "Back to the village" is whose thought ?
(A) Mahatma Gandhi (B) Shastriji
(C) Indira Gandhi (D) None
- (4) True Development according to Gandhiji means _____?
(A) Rural Sector development
(B) Urban development
(C) Fast growth
(D) None
- (5) From where rural industries acquire their raw material ?
(A) Rural production (B) Urban production
(C) Both (D) None
- (6) Which factors are necessary in process of Rural Development of industries ?
(A) Low Investment
(B) Simple and Labour oriented production method
(C) Employment to the local people
(D) All
- (7) What is important factor behind the Rural Industries Development ?
(A) Quick Employment to the many people.
(B) Mobilization of factors of production.
(C) Balanced distribution of National Income
(D) All
- (8) When did NABARD established ?
(A) 1970 (B) 1975
(C) 1980 (D) 1982
- (9) When did community development started ?
(A) 1947 (B) 1948
(C) 1950 (D) 1951
- (10) What all are included in important Agro-Industries ?
(A) Packaging of fruit juices
(B) Packaging food grains
(C) Packing to tomato juices, Sos
(D) All